

k**kinder
ombudsman**het beste besluit:
geef kinderen invloed

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

Ministerie van Justitie en Veiligheid
t.a.v. de heer H. Paul
DG Migratie
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Pagina 1/3

Datum

17 april 2023

OnderwerpFundamentele heroriëntatie
asielstelsel**Ons nummer**

1731997

Contactpersoon

Geachte heer Paul,

U vroeg mij naar de knelpunten die ik ervaar in het asielbeleid en het asielstelsel ten behoeve van een fundamentele heroriëntatie. Er zijn in mijn optiek in ieder geval twee fundamentele knelpunten in het huidige asielstelsel die kinderen raken. Allereerst is het huidige stelsel niet op orde met alle gevolgen van dien. En ten tweede ligt aan het huidige stelsel geen gedachtengoed ten grondslag over hoe we op korte en lange termijn - in lijn met alle verplichtingen vanuit het Kinderrechtenverdrag - het welzijn en de ontwikkeling van kinderen beschermen tijdens de gehele asielprocedure. Hierdoor worden gedurende de gehele procedure besluiten genomen die kinderen nu en in hun toekomst ernstig schaden.

Voorbeelden van problemen in de uitvoering ziet men onder andere terug in de rapporten van de Kinderombudsman van de afgelopen ruim 10 jaar. Hiervan heb ik een beknopt overzicht bijgevoegd. Daarnaast zijn vele knelpunten al decennia lang bekend vanuit wetenschappelijke studies naar de Nederlandse situatie van kinderen in de procedure en studies die zijn uitgevoerd door NGO's of andere instituten.

Situatie verslechtert alleen maar

De Kinderombudsman bestaat als instituut pas sinds 2011. Bij een analyse van de brieven en rapporten uit deze bestaansperiode, valt op dat veel problemen die 10 jaar tot 20 jaar geleden al gesignaleerd zijn, over de jaren heen niet zijn opgelost en zelfs zijn verslechterd. Te denken valt aan de lange behandelduur bij de IND van asielverzoeken waar kinderen mee te maken hebben. Het aantal verplaatsingen tijdens de procedures en de duur van en soms ook onwelwillendheid rond behandeling van aanvragen voor gezinshereniging. Ook capaciteitsproblemen en de slechte leefomstandigheden in de opvang zijn er al heel lang. Wat specifiek opvalt is dat belangen van kinderen nauwelijks een rol spelen in de afwegingen die tijdens asielprocedures gemaakt worden. Ze staan zeker niet voorop zoals het Kinderrechtenverdrag vraagt. Ontwikkeling en bescherming zijn in het asielbeleid geen eerste overweging en daarmee ondergeschikt aan andere belangen. Dat de situatie niet verbetert, maar verslechtert, constateerden de Nationale ombudsman, Veteranenombudsman, Kinderombudsman en het College voor de Rechten van de Mens bijvoorbeeld in 2021 toen zij de

KinderombudsmanBezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

Postbus 93122

2509 AC Den Haag

T 070 356 35 63

info@kinderombudsman.nl

www.kinderombudsman.nl

*De Kinderombudsman
is onderdeel van de
Nationale ombudsman*

omstandigheden in de noodopvanglocatie Heumensoord onderzochten en onacceptabel bevonden. Net zoals wij dat in al 2016 deden.

Ik constateer helaas dat de situatie voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's), de asielzoekers en hun kinderen in de opvang misschien wel slechter is dan ooit. Er is in de afgelopen 20 jaar in het systeem van opvang veel verbeterd. Jongere kinderen verblijven in pleeggezinnen, er wordt meer gebruik gemaakt van kleine wooneenheden en kindergroepen. Maar de praktijk van nu is dat capaciteitsproblemen de overhand hebben en dat kinderen veel te lang op plekken verblijven die daarvoor niet bedoeld zijn. Dit gaat ten koste van hun welzijn maar ook ten koste van hun ontplooiingskansen want onderwijs ontbreekt veelal. Hierover hebben we in oktober 2021 en april 2022 de noodklok geluid. Ook de Inspecties Justitie en Veiligheid en Gezondheidszorg en Jeugd (2022) concluderen na onderzoek dat we door de kinderrechtelijke bodem zijn gezakt. De ontwikkeling van kinderen wordt ernstig bedreigd en hun rechten worden zeer ernstig geschonden.

Gevolgen van het ontbreken aan een korte en lange termijn visie die op kinderrechten is gebaseerd

Hoe komt het dat we in zoveel jaren zo weinig vooruitgang hebben geboekt voor deze kinderen en zelfs op een dieptepunt zijn geraakt? In mijn ogen komt dat omdat er geen visie is, gebaseerd op kinderrechtelijke uitgangspunten en wetenschappelijke inzichten die het welzijn en de ontwikkeling van kinderen als uitgangspunt neemt. Dit is noodzakelijk om de problemen in de uitvoering te analyseren en oplossingen te formuleren. Het ontbreken van een zowel voor de korte als lange termijnvisie op hoe kinderen het best de procedure doorgaan in relatie tot hun perspectief, zorgt ervoor dat het proces zoals nu georganiseerd leidend is, en niet de kinderen voor wie het is ingericht. Het gevolg is opgeknijpte stukjes procedure met bijbehorende locaties, zonder gestoeld te zijn op de basale uitgangspunten voor wat het geheel aan deze procedures moet opleveren voor kinderen. Namelijk zoals - het VN-Kinderrechtenverdrag vraagt - een goede kindertijd met perspectief op ontwikkeling naar volwassenheid onder zo gunstig mogelijke omstandigheden. Met als doel dat zij nu en in de toekomst als volwaardige burgers mee kunnen doen in onze samenleving of in de samenleving waar zij naar terug moeten keren. In de opgeknijpte stukjes procedure is anno 2023 een nog enigszins menswaardige behandeling afhankelijk van de 'goodwill' van de mensen die in deze sector werken. Zij werken tegen de klippen op om een menswaardige omgeving te bieden. Maar ook hun grenzen zijn bereikt. En een menswaardige omgeving staat nog steeds niet gelijk aan een omgeving waarin een kind floreert en zich kan ontwikkelen.

Tot slot

Ik hoop dat mijn input een eerste bijdrage kan leveren aan de noodzakelijke heroriëntatie op het asielstelsel en asielbeleid. Ik wens u veel succes met de uitvoering van uw opdracht.

Met vriendelijke groet,

Margrite Kalverboer
Kinderombudsman

Pagina 3/3

Ons nummer
1731997

Enkele relevante rapporten die structurele problemen inzichtelijk maken:

Kinderombudsman (2016) [Wachten op je toekomst](#)
Nationale ombudsman, Kinderombudsman en College voor de Rechten van de Mens (2016) [Verbeter noodopvang vluchtelingen Heumensoord](#)
Kinderombudsman en Nationale ombudsman (2020) [Nationale ombudsman en Kinderombudsman uiten zorgen over gevolgen wachttijden asielaanvragen](#)
Kinderombudsman en Nationale ombudsman (2021) [Verleng begeleiding en opvang alleenstaande minderjarige vreemdelingen tot 21 jaar](#)
Nationale ombudsman/Veteranenombudsman, Kinderombudsman en het College voor de Rechten van de Mens (2022) [Zorgen opvang vluchtelingen](#)
Kinderombudsman en Nationale ombudsman (2022) [Brief aan staatssecretaris Van der Burg over onveilige en stressvolle opvang amv's in Ter Apel](#)
Kinderombudsman (2022): [Brief maatregelgezinshereniging in strijd met het Kinderrechtenverdrag](#)
Kinderombudsman (2022): [Rapport 'Onderzoek naar een tijdige asielprocedure voor amv's bij de IND'](#)
Kinderombudsman (2022); [Brief aan staatssecretaris Van der Burg over Oekraïne](#)